

ALEKSANDRA TOMASZEWSKA

Fotografia cyfrowa DLA SENIORÓW

- Retro i modern, czyli dlaczego warto zamienić aparat analogowy na cyfrowy
- Osiódkowi w złoty dano, czyli jak wybrać dobrą cyfrówkę i nauczyć się jej używać
- Magiczne pudełeczko, czyli co potrafi Twój aparat i jak wykorzystać jego możliwości
- Dumny jak paw, czyli jak podrasować zdjęcia i pokazać je znajomym

Nigdy nie jest za późno —
odkryj w sobie talent!

allegro

» Idź do

- Spis treści
- Przykładowy rozdział

» Katalog książek

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

» Twój koszyk

- Dodaj do koszyka

» Cennik i informacje

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

» Czytelnia

- Fragmenty książek online

» Kontakt

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
© Helion 1991–2010

Fotografia cyfrowa. Dla seniorów

Autor: [Aleksandra Tomaszewska](#)

ISBN: 978-83-246-2845-2

Format: 158×235, stron: 176

Nigdy nie jest za późno – odkryj w sobie talent!

- Retro i modern, czyli dlaczego warto zamienić aparat analogowy na cyfrowy
- Osiołkowi w żłoby dano, czyli jak wybrać dobrą cyfrówkę i nauczyć się jej używać
- Magiczne pudełeczko, czyli co potrafi Twój aparat i jak wykorzystać jego możliwości
- Dumny jak paw, czyli jak podrasować zdjęcia i pokazać je znajomym

Aparat cyfrowy, jeszcze kilka lat temu traktowany raczej jak nowinka techniczna, długo pozostawał w tyle za analogowym pod względem jakości zdjęć, a dziś bezceremonialnie wypiera z rynku swojego starszego kuzyna. Fotografie wykonywane przy użyciu cyfrówki są już naprawdę znakomite, a ponadto łatwo można je podretuszować, wywołać, wydrukować, przesłać e-mailem, zamieścić w galerii internetowej i wykorzystać na tysiąc innych sposobów. Każdy z nich wart jest wypróbowania, a zatem... do dzieła!

„Fotografia cyfrowa. Dla seniorów” to podręcznik, który pomoże Ci zorientować się w gąszczu ofert i możliwości, a także pokaże, dlaczego warto pójść z duchem czasu i odkryć w sobie zapalonego fotografa. Pozwoli bez trudu „przesiąść się” na nowy sprzęt, wskaże jego mniej i bardziej zaawansowane funkcje, zapozna z najlepszymi technikami wykonywania zdjęć ludzi, przyrody i architektury, pejzaży w świetle dziennym i wieczornym oraz makrofotografii. Podpowie Ci, jak poprawić nie do końca udane zdjęcia i podrasować udane, a potem wysłać je przez Internet do Twoich przyjaciół. To łatwiejsze, niż Ci się wydaje. Czas w końcu ruszyć na łowy!

- Wybór aparatu cyfrowego
- Możliwości współczesnych cyfrówek
- Techniki fotografowania
- Fotografowanie ludzi i przyrody
- Dobre zdjęcia z wakacji
- Poprawianie nieudanych zdjęć
- Prezentowanie zdjęć znajomym
- Drukowanie fotografii

Wzbudź zachwyt i zazdrość całego otoczenia!

Spis treści

1. Dlaczego fotografia cyfrowa?	5
Fotografia cyfrowa a fotografia analogowa	7
Budowa aparatu cyfrowego	9
2. Jak wybrać aparat cyfrowy?	17
Typy aparatów cyfrowych	20
Mam już aparat — czy to wszystko?	24
Wypożyczenie dodatkowe	27
Statyw? To chyba coś dla profesjonalistów, prawda?	29
3. Co potrafi mój aparat?	31
Automatyczne funkcje aparatów	32
Proste fotografowanie, czyli tryby tematyczne	37
Inne funkcje aparatów	40
Pomiar światła? Czy ja naprawdę muszę to wszystko wiedzieć?!	42
Rozwiązywanie podstawowych problemów	44
4. Jak fotografować?	49
Jak trzymać aparat?	50
Kompozycja	52
Jak ustawiać ostrość?	58
Jak fotografować ruch?	60
Co to jest głębia ostrości?	63
Światło	65
5. Jak fotografować ludzi?	69
Dzieci	71
Pozowanie	74
Ślub, chrzciny, komunie, spotkanie rodzinne	79
6. Jak fotografować przyrodę?	85
Zwierzęta	86

Natura	91
Makrofotografia	100

7. Jak robić dobre zdjęcia na wakacjach? 109

Pora roku ma znaczenie	110
Ustawianie aparatu	111
Pejzaże	112
Pejzaże miejskie i architektura	115
Panorama — to łatwiejsze, niż przypuszczasz	123
Kompozycja zdjęć plenerowych	124

8. Jak poprawić nieudane zdjęcia? 133

Google Picasa — program do obróbki zdjęć	135
Cyfrowa ciemnia	141

9. Jak pokazać zdjęcia znajomym? 153

Jak zmienić rozmiar zdjęcia, nie tracąc jakości?	154
Wysyłanie zdjęć w wiadomościach e-mail	158
Udostępnianie zdjęć w sieci WWW — Picasa Web Albums	160

10. Jak drukować zdjęcia? 169

Drukowanie z programu Podgląd obrazów i faksów systemu Windows	171
Drukowanie z programu Google Picasa	175

Jak robić dobre zdjęcia na wakacjach?

Pora roku ma znaczenie	110
Ustawianie aparatu	111
Pejzaże	112
Pejzaże miejskie i architektura	115
Panorama — to łatwiejsze, niż przypuszczasz	123
Kompozycja zdjęć plenerowych	124

Pora roku ma znaczenie

Każda pora roku jest dobra, aby wykonać piękne zdjęcie pejzażowe. Niektóre pejzaże atrakcyjnie wyglądają wiosną, latem bądź jesienią, ale każda pora roku charakteryzuje się czymś, co odróżnia ją od innych, jeśli chodzi o warunki do robienia zdjęć (rysunek 7.1).

Wiosna	Cecha charakterystyczna: intensywna świeżość zieleni Najciekawsze elementy: niebo, wiosenna burza, ciekawe kształty chmur, kontrast między zielenią roślin a błękitem nieba
Lato	Cecha charakterystyczna: długi dzień umożliwia robienie zdjęć przy naturalnym oświetleniu do późnych godzin Najciekawsze elementy: różnokolorowe szachownice pól, intensywny kolor morza
Jesień	Cecha charakterystyczna: urozmaicone niebo i poranne mgły Najciekawsze elementy: łąki pokryte poranną mgłą, ciekawe kompozycje barwne tworzone przez lasy pokryte kolorowymi liśćmi, grzyby
Zima	Cecha charakterystyczna: przy krajobrazie równomiernie pokrytym śniegiem można uzyskać stonowane, jednobarwne zdjęcia; słońce znajduje się nisko nad linią horyzontu, co powoduje, że cienie są dłuższe Najciekawsze elementy: pokryte szronem drzewa, ośnieżone góry kontrastujące z błękitem nieba

Rysunek 7.1. Każda pora roku ma swoje charakterystyczne cechy, które warto podkreślić, fotografując krajobraz

Ustawianie aparatu

Podnosząc aparat do oka, rzadko zastanawiamy się, czy powinien być ustawiony poziomo, czy pionowo. Wyboru dokonujemy zazwyczaj intuicyjnie. Jednak warto pamiętać, że odpowiednie ustawienie aparatu jest zależne od tematu zdjęcia oraz od rozłożenia elementów tworzących fotografowany obraz. Jest kilka prostych zasad tworzenia kompozycji, o których warto pamiętać:

- Obiekty mające kształt podłużny i położone poziomo względem linii horyzontu powinny być fotografowane w poziomie, aby zmieściły się w kadrze. Jest to ustawienie stosowane najczęściej w fotografii pejzażowej.
- Jeśli fotografowany obiekt ustawiony jest poprzecznie do linii horyzontu, to najbardziej naturalny w takiej sytuacji będzie kadr pionowy. Pozwala to na takie rozmieszczenie elementów na zdjęciu, aby nie powstały duże, puste przestrzenie po bokach fotografowanego obiektu (rysunek 7.2).
- Przechylenie aparatu pod kątem 45 stopni spowoduje, że linia horyzontu będzie biegła ukośnie, co da w efekcie bardzo plastyczną i dynamiczną fotografię.
- Dobry efekt daje umieszczenie w kadrze obiektu, za którym wzrok będzie podążał. Może to być krawędź budynku lub droga. Wzrok będzie podążał za daną linią, rejestrując kolejno obiekty przedstawione na zdjęciu (rysunek 7.3).

Rysunek 7.2. Obiekty ustawione poprzecznie do linii horyzontu należy fotografować w kadrze pionowym

Rysunek 7.3. Droga jest elementem fotografii tworzącym linię, za którą podąża wzrok

Pejzaże

Kluczem do wykonywania dobrych zdjęć krajobrazowych jest właściwe oświetlenie i kompozycja zdjęcia. Niestety, w przypadku zdjęć krajobrazowych musisz dostosować się do właściwości i kierunku zastanego światła. Najlepsze światło do zdjęć krajobrazowych jest rano i wieczorem, ponieważ słońce znajduje się nisko na niebie, a kolor światła jest cieplejszy i bardziej przyjemny. Rano i wieczorem pojawiają się również mgły, co nadaje zdjęciom bardziej tajemniczy charakter (rysunek 7.4). Gdy słońce stoi wysoko na niebie, cienie są krótkie, przez co fotografowane obiekty wydają się bardziej płaskie.

Jeśli chcesz, aby słońce było elementem obrazu, musisz zwrócić szczególną uwagę na intensywność światła, gdyż automatyczny pomiar światła może zostać w dużym stopniu zafałszowany przez promienie słoneczne świecące wprost w obiektyw.

Przygotowania do wykonania zdjęcia powinny rozpocząć się od obserwacji przyrody i wczucia się w nastrój fotografowanej sceny. Zastanów się,

Rysunek 7.4. Mgła na zdjęciu nadaje scenie tajemniczy charakter

jaki nastrój ma oddawać wykonane zdjęcie:

- przyjazny — kolory są intensywne, słońce nie znajduje się zbyt wysoko na niebie,
- tajemniczy — zdjęcie jest wykonywane rano lub wieczorem, gdy pojawia się mgła,
- romantyczny — zdjęcie jest wykonywane przed zachodem słońca lub przed zmierzchem,
- dramatyczny — na niebie znajdują się ciemne chmury lub tłem fotografowanej sceny jest wzburzone morze (rysunek 7.5).

Rysunek 7.5. Pokryte chmurami niebo nadaje fotografii dramatyzmu

Jednak pochmurny dzień nie nadaje się zbyt do wykonywania zdjęć pejzażowych, ponieważ pokryte chmurami niebo ma odcień szarości i nie jest ciekawym elementem krajobrazu. W taki dzień lepiej wybrać się do lasu, gdzie rozproszone przez chmury światło nie tworzy mocnych kontrastów. Dzięki temu będziesz mógł sfotografować szczegóły, które zwykle są ukryte w cieniu utworzonym przez przeświecające przez liście mocne światło słońca stojącego wysoko na niebie.

Następnie zwróć uwagę na zachowanie zasady złotego podziału: $\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ części kadru. Doskonałym przykładem mogą być zdjęcia wykonywane nad morzem — $\frac{1}{3}$ dla „cięższej” części krajobrazu, czyli dla morza, i $\frac{2}{3}$ dla „lżejszej” części, czyli nieba — jednym słowem: więcej nieba i chmur niż plaży i wody.

Warto również kierować się zasadą „mniej znaczy więcej”. Oznacza to, że musisz podzielić fotografię na trzy główne elementy: pierwszy plan, tło i oprawę, a następnie wybrać to, co jest najważniejsze. Zaczynij od wybrania głównego motywu, a następnie dobierz pozostałe dwa elementy.

Punkt widzenia to kolejny, bardzo ważny element zdjęć krajobrazowych. Spojrzenie na scenę z innego punktu widzenia może całkowicie zmienić ją pod względem formy, koloru, kierunku oświetlenia. Możesz podkreślić pierwszy plan lub skupić uwagę na odległych elementach. Nie do przecenienia jest efekt uzyskiwany przez odbicie w wodzie — pozwala on na powtórzenie głównych elementów krajobrazu, jak góry czy niebo. Zmiana punktu

widzenia i nieregularność odbicia w wodzie dają nieskończoną ilość możliwych efektów (rysunek 7.6).

Podczas wykonywania zdjęć krajobrazu nieodzowny staje się statyw, który pozwala zachować poziomy horyzont, właściwie skomponować ujęcie i uniknąć poruszenia przy ustawieniu długiego czasu naświetlania. Natomiast użycie teleobiektywu w połączeniu ze zbliżeniem pozwala zlikwidować zbyt duże puste obszary między elementami, co zdarza się, gdy korzystamy z obiektywu szerokokątnego.

Rysunek 7.6. Podwojenie krajobrazu przez sfotografowanie odbicia w wodzie daje zawsze bardzo ciekawy efekt

Pejzaże miejskie i architektura

Tematem zdjęć architektonicznych mogą być nowoczesne budynki i za-
bytkowe budowle, elewacje i wnętrza. Ale niestety każdy z tych rodzajów
fotografii wymaga osobnego podejścia. Nie ma reguły, którą można by
zastosować do wszystkich zdjęć architektury, ponieważ każdy budynek jest
inny. Najważniejszym za-
daniem jest podkreślenie
charakterystycznych cech
obiektu — stylu archi-
tektonicznego, wyglądu,
kontrastu z sąsiadującymi
budynkami. Jeśli odpo-
wiednio oddana zostanie
perspektywa i podkreślo-
ne zostaną najważniejsze
elementy, to fotografowa-
ny obiekt nabierze życia,
a efekty mogą zaskoczyć
nawet samego fotografa
(rysunek 7.7).

Rysunek 7.7. Przy fotografowaniu architektury nie ma gotowego przepisu na udane zdjęcie

Ponieważ budynki bar-
dzo się różnią, sposób
fotografowania musi być
dostosowany do charak-
teru obiektu, warunków
oświetleniowych oraz
efektu, który chcemy
uzyskać. Podczas fotogra-
fowania pejzaży miejskich i budynków należy zwrócić szczególną uwagę
na kompozycję kadru, ponieważ w mieście znajduje się wiele elementów,
które mogą na nią wpływać i wprowadzać chaos do obrazu.

Można jednak określić podstawowe zasady, którymi należy się kierować
podczas fotografowania architektury:

- Słońce nie może być wysoko — ostre światło spowoduje, że na zdjęciu
powstaną duże kontrasty, przez co szczegóły znajdujące się w cieniu
będą całkowicie niewidoczne, a gzymsy będą rzucały długie cienie
na elewację budynku. Stojąc wysoko na niebie słońce wprowadzi do

zdjęcia dramatyzm, jednak dobrze, jeśli jest on zamierzonym celem fotografa, a nie przypadkowym efektem. Korzystne dla zdjęć architektury jest światło poranne, które jest łagodne i wystarczająco miękkie, aby uzyskać półcienie, a widoczne w tle niebo pozostaje ciemnoniebieskie. Najlepiej, gdy promienie słońca ukośnie oświetlają interesujący nas motyw, wydobywając jego fakturę. Im bardziej z boku pada światło, tym bardziej plastyczne są ściany i cały budynek (rysunek 7.8).

Rysunek 7.8. Zwróć uwagę, aby słońce nie było zbyt wysoko — im bardziej z boku pada światło, tym bardziej plastyczne są ściany i cały budynek

- Zachowaj odpowiednią odległość — fotografując budynek, powinieneś znajdować się w odległości równej połowie jego wysokości, co pozwoli Ci uniknąć efektu walących się ścian. Jeśli chcesz wyeksponować jedynie fragment budynku, nadal warto znajdować się w większej odległości i zrobić odpowiednio duże zbliżenie. Dzięki temu zmniejszy się kąt widzenia aparatu, przez co linie budynku nie będą się zbiegały w jego górnych partiach.
- Zdjęcia od dołu — jeśli chcesz eksperymentować, możesz podejść całkiem blisko do budynku i zrobić zdjęcie od dołu. Dzięki temu fasada będzie się przedstawiała jeszcze bardziej imponująco (rysunek 7.9).

Rysunek 7.9. Jeśli podejdziesz całkiem blisko do budynku i sfotografujesz go od dołu, fasada będzie się przedstawiała niezwykle imponująco

- Użyj filtra polaryzacyjnego — jeśli chcesz, aby na zdjęciu było widoczne to, co dzieje się za oknami budynku.
- Udane zdjęcia w wieczornym świetle — zdjęcia wykonane wieczorem gwarantują uzyskanie soczystych kolorów, ale pamiętaj, że wieczorną sesję należy zaczynać późnym popołudniem, kiedy budynki wyraźnie odcinają się od nieba. Najlepszym światłem jest światło padające na fasadę budynku pod kątem prostym. Budynki z zachodzącym w tle słońcem prezentują się bardzo okazale.

Oprócz pory dnia i oświetlenia ogromnie ważny jest staranny dobór punktu widzenia i odpowiedniej ogniskowej. Pozwoli to na pokazanie faktury i zestawienia kolorów poszczególnych detali architektonicznych oraz tworzonej przez nie kompozycji. Kadr może zostać podzielony na kontrastujące ze sobą części lub tworzyć abstrakcyjny wzór. Zmiana punktu widzenia może całkowicie zmienić obraz obiektu, szczególnie jeśli zmienione zostanie rozmieszczenie pierwszego i dalszych planów (rysunek 7.10).

Rysunek 7.10. Zestawienie kontrastujących ze sobą obiektów zawsze daje na zdjęciu ciekawy efekt

Zalecaną metodą jest sfotografowanie budynku „na wprost”, a następnie należy spróbować znaleźć inny sposób jego przedstawienia, na przykład podchodząc do niego bliżej lub zmieniając kąt patrzenia. Jak już wspominałam, istnieje zasada mówiąca, że dla zdjęć architektury aparat powinien znajdować się w odległości równej mniej więcej połowie wysokości fotografowanego budynku. Pozwoli to uniknąć błędu popełnianego bardzo często przez początkujących fotoamatorów, czyli efektu walących się ścian. Jeśli chcesz wykonać najlepsze zdjęcie danego obiektu, spróbuj fotografować go o różnych porach dnia i roku, w różnych warunkach atmosferycznych i oświetleniowych. To pozwoli Ci wybrać najlepszy sposób jego przedstawienia.

Rysunek 7.11. Bywa, że sfotografowanie charakterystycznego detalu daje lepszy efekt niż sfotografowanie całej budowli

Szczególnie atrakcyjnym elementem kompozycji architektonicznej są pokryte specjalną powłoką szyby, które stanowią specyficzną powierzchnię luster. Jeśli luster jest odpowiednio dużo, możesz wykonać zdjęcie stojącego naprzeciwko budynku odbijającego się w ich powierzchni.

Często budynki zawierają tak charakterystyczne detale, że sfotografowanie ich oddaje charakter budowli lepiej niż jej pełne ujęcie (rysunek 7.11). Fotografując miasto, możesz skupić się na detalach zamiast na całych budynkach i w ten sposób przedstawić strukturę architektoniczną danej okolicy. Stworzenie takiego reportażu może być bardzo ciekawym ćwiczeniem.

Wnętrza

Do fotografowania wnętrza niezbędne są następujące elementy:

- statyw,
- obiektyw szerokokątny.

Należy pamiętać, że oś obiektywu powinna być prostopadła do płaszczyzn pionowych, gdyż w przeciwnym razie można uzyskać efekt karykaturalnego zniekształcenia wnętrza.

Podczas fotografowania wnętrza poważnym problemem technicznym jest stosunek ilości światła padającego z okien do ilości światła oświetlającego ściany. Najszczęśliwszym rozwiązaniem jest fotografowanie plecami do okna, czyli zgodnie z kierunkiem padającego światła (rysunek 7.12). Jeśli jest to niemożliwe, należy zastosować średnią ekspozycję dla światła z okien i światła odbitego od ścian. Możesz również spróbować przeświecić szczegóły w oknach, a wewnątrz doświetlić za pomocą lamp błyskowych. Światło lampy dobrze jest odbić od ściany znajdującej się za aparatem lub ewentualnie od sufitu. Jednak należy pamiętać, że wykorzystanie naturalnego oświetlenia z okien daje przyjemniejszy dla oka efekt niż doświetlanie za pomocą lamp błyskowych. Szczególnie że dodatkowe sztuczne światło może zniszczyć atmosferę wnętrza.

Naturalne oświetlenie o niewielkim natężeniu oraz mały otwór przysłony, który pozwala uzyskać dużą głębię ostrości, wymuszają stosowanie długich czasów naświetlania i użycie statywu w celu uniknięcia poruszenia aparatu.

Często konieczna jest zmiana aranżacji wnętrza na potrzeby fotografii, dzięki czemu będzie ono wyglądało na zdjęciu naturalnie. Jeśli to możliwe, warto również pomyśleć o usunięciu z niego niektórych elementów oraz uwypukleniu innych (jak np. schodki, wyposażenie pokoju), które nadają mu charakter (rysunek 7.13).

Jeśli wykonujesz zdjęcie wnętrza przez szybę, od której odbija się światło, to musisz użyć filtra polaryzacyjnego, aby zneutralizować

Rysunek 7.12. Wnętrze najlepiej fotografować plecami do okna, czyli zgodnie z kierunkiem padającego światła

Rysunek 7.13. Fotografując wnętrze, zastanów się, czy będzie potrzebna zmiana aranżacji, aby wyglądało ono na zdjęciu bardziej naturalnie

ten efekt. Refleksów światła możesz się pozbyć podczas obróbki na komputerze.

Wieczne i nocne zdjęcia

Moment, w którym zapada zmrok, jest określany jako „magiczna godzina”. Światło na niebie powoli gaśnie, obiekty nabierają różowego odcienia zmierzchu. Zdjęcia wykonywane o tej porze charakteryzują się bardzo dużym kontrastem barwnym (rysunek 7.14). Szczególnie ciekawe może być zestawienie intensywnego koloru nieba ze światłami latarni ulicznych, świateł samochodowych, neonów sklepowych oraz świateł oświetlających budynki — takie zdjęcie będzie żyło bogactwem barw.

Największy wpływ na zdjęcia architektury ma światło i punkt widzenia. Oświetlenie może diametralnie zmienić wygląd sceny. Wykonaj zdjęcie panoramy miasta w ciągu dnia. Z pewnością będzie ono przedstawiało rozgardiasz, nieład, brud. Będzie niezwykle dynamiczne. Powtórz to samo ujęcie o zmierzchu lub nocą. Charakter zdjęcia ulegnie całkowitej zmianie przez dodanie świateł neonów i przejeżdżających samochodów. Być może zaskoczy Cię również, jak ostro mosty i kontury budynków będą się od-

Rysunek 7.14. Światło zmierzchu pozwala wykonać zdjęcia, które charakteryzują się bardzo dużym kontrastem barwnym

cinały od ciemniejącego nieba. Wieczór jest szczególnie dobrą porą do fotografowania budynków (rysunek 7.15). Przygotowania do wykonania fotografii należy rozpocząć już późnym popołudniem od zamocowania aparatu na statywie. Najlepszym momentem do wykonania zdjęcia jest chwila, gdy w budynku zostaną zapalone wszystkie światła, a niebo zrobi się granatowe. Należy pamiętać, że ludzki wzrok szybko przyzwyczaja się do ciemności, rozszerzając źrenice, więc lepiej zacząć robić zdjęcia wcześniej.

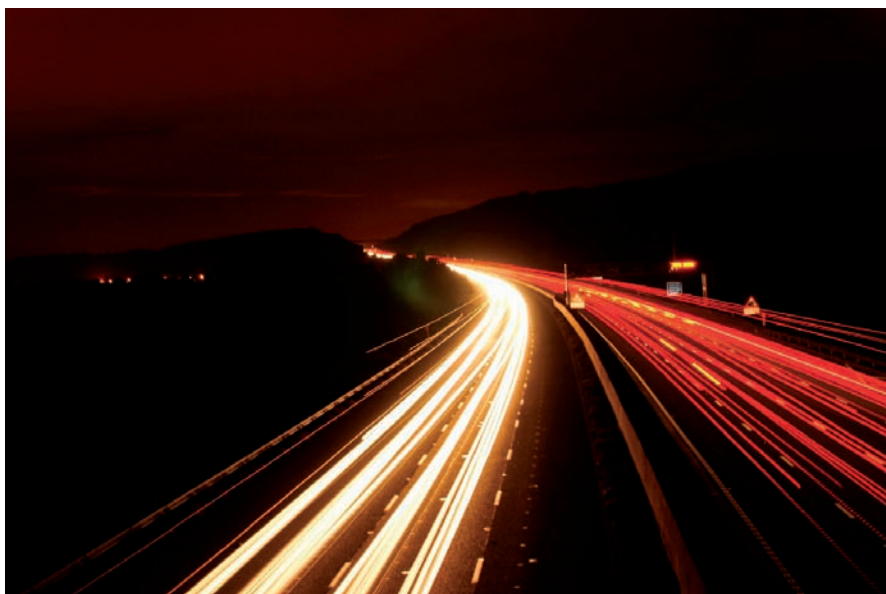
Rysunek 7.15. Wieczór to pora, gdy możesz wykonać bardzo ciekawe zdjęcia miasta

Główną cechą charakterystyczną nocnych zdjęć jest bardzo wysoki kontrast. Wynika to z faktu, że o ile ludzkie oko jest w stanie poradzić sobie z wyróżnieniem szczegółów oświetlonego od wewnątrz budynku i całkowicie ciemnej fasady, to aparat nie jest w stanie zarejestrować takiej rozpiętości tonalnej. Dlatego nocne zdjęcia najlepiej jest wykonywać o zmierzchu, kiedy światło nieba rozświetla nieco cienie — zdjęcia wyglądają wtedy bardziej realistycznie niż te wykonane, gdy jest już całkowicie ciemno.

Noc jest doskonałą porą do wykonywania pejzaży miejskich,

jednak możesz je robić wyłącznie przy użyciu statywu. Czas potrzebny do poprawnego naświetlenia matrycy jest na tyle długi, iż niezbędne jest użycie stabilnej podstawy dla aparatu. Nie należy starać się skracać czasu naświetlania przez zwiększenie czułości — efektem będzie powstanie dużego szumu cyfrowego, a zdjęcie wykonywane „z ręki” i tak będzie poruszone.

Zaletą długiego czasu naświetlania nocą jest efekt rozmazania wszystkich poruszających się przedmiotów (rysunek 7.16). Dzięki temu zdjęcie stanie się bardzo plastyczne, ponieważ reflektory przejeżdżających samochodów utworzą na nim dwukolorowe (białe od przednich reflektorów i czerwone od tylnych) smugi światła.

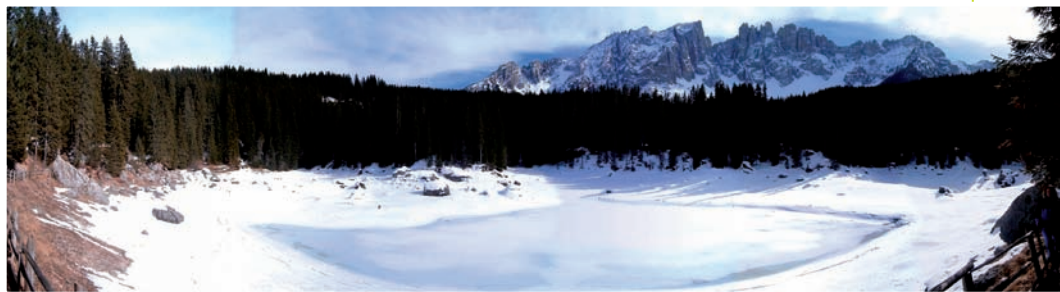

Rysunek 7.16. Nocą, gdy zdjęcia wymagają długiego czasu naświetlania, uzyskasz efekt rozmazania poruszających się przedmiotów

Inną sztuczką jest fotografowanie miasta nocą po deszczu — mokre ulice i chodniki odbijają światła neonów i wystaw, rozświetlając ciemność nocy. Ludzie fotografowani nocą powinni być umieszczeni w kadrze w taki sposób, aby oświetlało ich światło wystaw sklepowych lub światło neonów odbite od mokrego chodnika — należy unikać górnego oświetlenia, jak neony lub latarnie. Jego ostry, kierunkowy charakter powoduje, że na twarzy w okolicy oczu i nosa pojawiają się głębokie cienie.

Panorama — to łatwiejsze, niż przypuszczasz

Łącząc w jedno serię specjalnie wykonanych zdjęć, możesz stworzyć w pełni panoramiczną fotografię. Oczywiście podstawowym wymogiem podczas robienia zdjęć, które mają zostać złożone w panoramę, jest użycie statywu. Dzięki temu kolejne zdjęcia będą wykonywane z tego samego miejsca, a zmieni się jedynie nieznacznie kąt. Zastosowanie standardowego obiektywu lub krótkiego teleobiektywu ułatwia późniejsze łączenie zdjęć. Fotografując, po każdym zdjęciu obracamy aparat na statywie w płaszczyźnie poziomej, tak aby w kadrze pozostało około 30 procent poprzedniego ujęcia. Należy również zwrócić uwagę na pomiar światła i postarać się, aby wszystkie zdjęcia były naświetlone w równym stopniu (rysunek 7.17).

Rysunek 7.17. Wykonanie panoramy wymaga użycia statywu

Wykonując panoramę nad wodą, uważaj na przemieszczające się po niej obiekty, takie jak żaglówki, motorówki czy surferzy. Poruszają się one na tyle szybko, że możesz mieć jedną i tę samą motorówkę na kilku zdjęciach, a po ich złożeniu powstanie efekt „motorówki widma”, która jest na wpół widoczna.

Zdjęcia możesz próbować składać samodzielnie (czasochłonne i mało skuteczne rozwiązanie) lub za pomocą programu do obróbki grafiki wyposażonego w funkcję tworzenia panoramy z pojedynczych zdjęć.

Może to być na przykład program Photoshop, który posiada funkcję dopasowywania do siebie zdjęć leżących na warstwach. Wykorzystuje on zaawansowane algorytmy rozpoznawania obrazu i użycie tej funkcji daje doskonałe efekty (rysunek 7.18).

Rysunek 7.18. Z sieci WWW możesz pobrać bezpłatne programy, które pozwalają zamienić serię zdjęć w panoramę

Kompozycja zdjęć plenerowych

Obramowanie

Często najlepszym sposobem kadrowania jest wykorzystanie naturalnych ram w postaci detali architektonicznych, które mogą znajdować się na pierwszym planie lub w tle. Mogą to być okna, łukowe drzwi, znajdujące się w oddali mosty, a nawet pnie drzew. Obramowanie skupia wzrok na temacie głównym, a ponadto daje wrażenie trójwymiarowości (rysunek 7.19). Może również dostarczyć dodatkowych informacji o temacie fotografii, na przykład o otoczeniu czy środowisku. Wejście do sklepu zwieńczone dzwoneczkami jest bardzo ciekawe i dostarcza dodatkowych informacji na temat fotografii, ale goła framuga drzwi już wcale ciekawa nie jest — dlatego wybierając określony obiekt, trzeba być pewnym, że dodaje on zdjęciu charakteru.

Rysunek 7.19. Użycie obramowania pozwoli nadać zdjęciu efekt trójwymiarowości

Naturalnie obramowanie pozwoli Ci również umieścić pionowy obiekt w poziomym kadrze.

Ramy są wszędzie i w każdej odległości — potrzebna Ci jedynie odrobina wyobraźni i spostrzegawczości. Przerwa między drzewami na horyzoncie, dziura w płocie, okna, drzwi, drzewa, łuki — wszystkie te obiekty mogą tworzyć ramy, które uatrakcyjnią wygląd zdjęcia.

Obramowanie niekoniecznie musi mieć ostre brzegi. Można je zmiękczyć lub rozmyć przez bliskie umieszczenie aparatu lub użycie dużej apertury obiektywu. Obramowanie na pierwszym planie dodaje głębi, a obramowanie w tle ma tendencję do izolowania obiektu ze zdjęcia. Pamiętaj, aby podczas wykonywania pomiaru światła dotyczył on obiektu, a nie ramy.

Kontrast

Kontrast oświetlenia i powstałe w ten sposób jasne i ciemne partie obrazu dają konieczne zróżnicowanie tonalne otoczenia. Ale odbiór poszczególnych tonów jest wrażeniem subiektywnym. Dzieje się tak dlatego, że ludzkie oko łatwo można wprowadzić w błąd — ten sam ton w pobliżu jasnego tła wydaje się ciemny, a w pobliżu ciemnego tła — jasny.

Jeśli zdjęcie zawiera przewagę tonów jasnych, to przyjęło się to nazywać efektem *high key*. Będzie to na przykład osoba o jasnych włosach, ubrana na biało i fotografowana na tle białej ściany, oświetlona miękkim światłem z przodu. Może to być krajobraz pełen budynków o jasnych tonach, zimowy pejzaż lub jezioro o świetle fotografowane w chłodny poranek, gdy unosi się nad nim para, w której rozprasza się światło wschodzącego słońca (rysunek 7.20).

Rysunek 7.20. Zdjęcie z zastosowaniem efektu *high key*

Zdjęcie o takim efekcie ma delikatny, otwarty i optymistyczny wydźwięk, który nastraja odbiorcę pozytywnie. Należy jedynie pamiętać, aby umieścić w obrębie sceny ciemne powierzchnie, które dodadzą zdjęciu głębi i będą stanowiły kontrast dla jasnych partii obrazu.

Rysunek 7.21. W zdjęciu przeważają ciemne tony, a jedynym źródłem światła są znajdujące się w głębi sceny okna

Zdjęcie zawierające przewagę tonów ciemnych jest określane jako wykonane z użyciem efektu *low key* (rysunek 7.21).

Zdjęcia o przewadze ciemnych tonów są przeważnie wykonywane późnym popołudniem, gdy słońce znajduje się nisko nad horyzontem, lub wieczorem, w słabo oświetlonym pomieszczeniu. Wskazane jest również użycie ciemnego tła i dużego kontrastu oświetlenia. Zdjęcie wykonane z zastosowaniem tego efektu ma dramatyczny wyraz i daje wrażenie zamknięcia i tajemniczości.

Równowaga

Zdjęcie musi prezentować równocześnie różnorodność i zrównoważenie. Równowagę zdjęcia można uzyskać przez sztywną symetrię lub zrównoważenie sceny poprzez umieszczenie obiektów w odpowiednich miejscach kadru i wykorzystanie ich różnic tonalnych (rysunek 7.22).

Równowagę kompozycji osiągniesz, aranżując kształty, kolory, jasne i ciemne tony w taki sposób, że będą się uzupełniać nawzajem i nadadzą przedstawionej scenie bardziej równomierny rozkład. Przeważnie robisz to intuicyjnie, szukając takiej pozycji aparatu, w której scena wygląda najlepiej. Kiedy analizujesz później końcową kompozycję, każdy zestaw tonów ma swoją wymowę, całość sceny jest osadzona na swojej osi, a każdy element jest zrównoważony przez inne.

Poszczególne elementy zdjęcia muszą być przemyślane w taki sposób, aby przyciągnąć uwagę widza zarówno treścią, jak i formą obrazu. Miejscowy

kontrast — różnica w tonie lub kolorze, w kształcie lub w skali pomiędzy obiektem a otoczeniem — wzmacnia jego znaczenie dla sceny. Interesujący obiekt będzie przyciągał uwagę widza, nawet jeśli zajmuje niewielki obszar sceny. Również linie, prowadząc wzrok, mogą podkreślać konkretny element sceny.

Zasadniczo rozróżniamy dwa rodzaje równowagi w kompozycji:

- Równowaga klasyczna — charakteryzuje się zrównoważoną i uporządkowaną kompozycją, powtarzającym się układem linii pionowych i poziomych, z jednym głównym tematem przyciągającym uwagę widza (rysunek 7.23).
- Równowaga dynamiczna — charakteryzuje się przesuwaniem wzroku widza w obrazie od jednego elementu do drugiego w sposób uporządkowany. Przeważnie potrzebne są do tego co najmniej dwa elementy — jeden z nich jest umieszczony w mocnym punkcie, a drugi dopełnia go i równoważy, znajdując się w drugim mocnym punkcie. Przydaje się również różni-

Rysunek 7.23. Kompozycja na zdjęciu jest zrównoważona symetrycznie

Rysunek 7.22. Równowagę na zdjęciu można uzyskać na wiele sposobów

Rysunek 7.24. Równowaga dynamiczna utworzona pomiędzy obiektem znajdującym się na pierwszym planie i obiektem znajdującym się w tle

ca odległości od obiektywu, co wpływa na skalę prezentowanych obiektów (rysunek 7.24).

Kolor

Jesteśmy otoczeni przez kolory, a dzięki fotografii cyfrowej odwzorowanie otaczającej nas kolorowej rzeczywistości nie nastęrcza wielkich problemów. Jednakże jeśli Twoje aspiracje wykraczają poza pstrykanie fotek, musisz nauczyć się postrzegać barwy, patrząc na nie pod różnym kątem, oraz analizować sytuacje, w których kolory ze sobą harmonizują i w których się gryzą. Od tego zależy nastrój zdjęcia, które powstaje.

Barwy wpływają na nastrój w dwojaki sposób. Może to być czysto psychologiczne oddziaływanie jednego dominującego koloru lub zestawienie kilku kolorów. Kolor jest jednym z głównych narzędzi tworzenia nastroju zdjęcia (rysunek 7.25).

Zestaw zbliżonych do siebie i lekko przytłumionych kolorów daje zrównoważony efekt, a ostre, kontrastujące kolory dają wrażenie wibrowania. Zasadą jest takie zestawianie kolorów, aby zwiększyć ekspresję zdjęcia, zachowując jednak zgodność z tematem. Może to oznaczać konieczność zmiany punktu widzenia w celu wyeliminowania niepożądanych i podkreślenia wybranych odcieni. Ogromnie ważną rolę odgrywa w tej sytuacji oświetlenie, które potrafi w znaczący sposób zmienić odcień obiektu.

Wykonując zdjęcie słonecznego zaułka późnym letnim popołudniem, uzyskasz efekt nasłonecznienia i nagrzania sceny. Odbijające się od ścian miękkie światło będzie wpływało na koloryt sceny, nadając zdjęciu optymistyczny nastrój. Natomiast wykonując zdjęcie pomalowanej na nie-

Rysunek 7.25. Trudno przecenić wpływ koloru na nastrój zdjęcia

biesko i oświetlonej bladym jarzeniowym światłem poczekalni szpitalnej, uzyskasz zimny i raczej negatywny charakter sceny.

Kolor znacząco wpływa na sposób odbioru zdjęcia. Nisko położone, przedwieczne słońce nadaje zdjęciu ciepły, złotawy odcień. Z fotografii emanuje nastrój spokoju (rysunek 7.26).

Mówiąc o kolorach, należy zapoznać się z podstawowymi określeniami technicznymi wykorzystywanymi w opisie lub porównywaniu barw. Kolor to długość fali, którą ludzkie oko rozróżnia jako niebieski lub czerwony.

Rysunek 7.26. Kolor może znacząco wpłynąć na sposób odbioru zdjęcia. Nisko położone, wieczorne słońce nadaje zdjęciu ciepły, złotawy odcień

Rysunek 7.27. W fotografii krajobrazowej warto użyć powierzchni wody (morza lub jeziora) jako dużej płaszczyzny jednolitego koloru

Cały zestaw czystych kolorów powstaje przy rozszczepieniu białego światła w pryzmacie. Dodanie do czystego koloru czerni, bieli lub szarości zmienia jego nasycenie, przez co staje się on ciemniejszy, bardziej wyblakły lub poszarzały. Zmieniając nasycenie kolorów podstawowych, uzyskuje się kolory pośrednie, jak różowy czy oliwkowy.

Każdy kolor ma również określoną intensywność uzależnioną od oświetlenia. Barwy są bardziej intensywne w słoneczny dzień i mniej intensywne w pochmurne popołudnie. Przytłumione lub nienasycone kolory mogą występować w całym zakresie tonalnym albo jedynie w obszarze jasnych (high key) lub ciemnych (low key) tonów. Zdjęcia wykonane z wykorzystaniem efektu high key zyskują przy obiektach w pastelowych barwach, oświetlonych rozproszonym światłem z przodu, natomiast zdjęcia wyko-

nane z wykorzystaniem efektu low key wyglądają lepiej, gdy fotografowana scena prezentuje ostre barwy i jest kontrastowo oświetlona.

Wprawne posługiwanie się kolorem umożliwia otrzymanie obrazu sprawiającego wrażenie zwartej całości mimo różnorodności kształtów i form elementów tworzących scenę. Często warto wykonać zdjęcie tylko dla samego koloru albo zestawienia kolorów. Ciekawe efekty daje zestawienie obiektów o zgaszonych kolorach i podobnym nasyceniu barwnym lub komponowanie zdjęcia tylko w jednym lub dwóch kolorach o różnych stopniach nasycenia w zestawieniu z jego achromatyczną resztą. W fotografii krajobrazowej warto użyć powierzchni wody (morza lub jeziora) jako dużej płaszczyzny jednolitego koloru. Ten sam efekt w mniejszej skali możesz uzyskać, fotografując staw, oczko wodne, a nawet kałużę (rysunek 7.27).

Ciekawe efekty osiąga się również przez zaprezentowanie bezbarwnego lub o małym nasyceniu kolorem tematu głównego na tle mocnego koloru tła. Dzięki zasadzie kontrastu barwnego możesz uzyskać odpowiedni dramatyzm. Jednocześnie warto wiedzieć, że niektóre kolory bardziej przyciągają uwagę widza niż inne. I tak na przykład kolor czerwony ma tendencję do wychodzenia „do przodu”, a obiekt w tym kolorze wydaje się większy niż w rzeczywistości. Tymczasem kolor niebieski optycznie pomniejsza obiekt i daje wrażenie, że jest on cofnięty względem pierwszego planu. Nawet jeśli na zdjęciu występuje wiele kolorów, nie musi to koniecznie oznaczać, że pojawi się wizualny bałagan. Wszystko zależy od kolorów występujących w obrębie sceny, otoczenia, charakteru obiektu, oświetlenia i sposobu kadrowania. Jednak zbyt wiele ostrych barw sąsiadujących ze sobą na zdjęciu może zniweczyć efekt końcowy. Dlatego należy skupić się na kilku kolorach, które zestawione razem stworzą efekt dysonansu. Najsilniejsze oddziaływanie ostrych barw otrzymuje się, stosując najprostsze zestawienia. Z natury nasycone ciepłe i zimne barwy są wobec siebie kontrastowe, a efekt ten jest większy, gdy są one barwami dopełniającymi się lub leżą naprzeciwko siebie w kole barw.

Bardzo dobre efekty uzyskuje się również, umieszczając mały, kolorowy obiekt na dominującym, szarym tle. Na przykład mała czerwona powierzchnia może zrównoważyć znacznie większą szarą powierzchnię. Najlepszy efekt osiągniesz przy mglistej pogodzie lub jednolitych, zgaszonych kolorach tła. W tych warunkach rzucający się w oczy kolor automatycznie zwraca uwagę (rysunek 7.28).

Rysunek 7.28. Czerwień dachu i zieleń drzew kontrastują z szarością murów, tworząc ciekawą kompozycję kolorów

Wystarczy porównać ten sam motyw widziany pod światło i „ze światłem”. Czasami duży element barwny może zostać wyróżniony przez odpowiednie wyłuskanie go z ciemnego pierwszego planu. Scena w mieście będzie ożywiona przez zawieszony wysoko kolorowy neon, a kolorowe światełka stworzą wyodrębnioną z czerni kompozycję kolorów (rysunek 7.29). Małe powierzchnie odbijające światło mogą być doskonałym źródłem koloru. Lustro wprowadzi do sceny plamę odbitego światła słonecznego, a w kałuży zobaczymy odbicie błękitu nieba.

Rysunek 7.29. Scena w mieście będzie ożywiona przez zawieszoną na budynku latarnię, która tworzy plamę świetlną i ożywia zdjęcie